

Anmälningar av arbetssjukdom med organisatoriska och sociala orsaker ökade mellan åren 2013 och 2016. Under 2017 minskade antalet anmälningar. Flest anmälningar per 1 000 sysselsatta kommer från branschen polisverksamhet. Tre av fyra anmälningar görs av kvinnor.

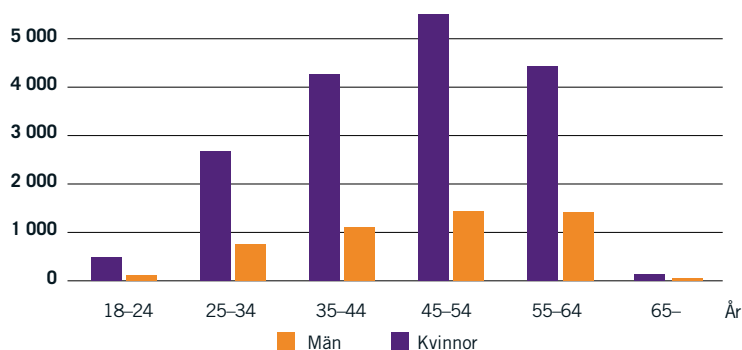
Organisatoriska och sociala orsaker definieras i detta faktablad bland annat som för hög arbetsbelastning, kränkande särbehandling och stress.

Anmälda arbetssjukdomar*

Mellan åren 2013 och 2017 gjordes drygt 19 000 arbetssjukdomar som uppges orsakade av organisatoriska och sociala orsaker. Antal anmälningar ökade från 3 036 under 2013 till 4 343 under 2016. År 2017 anmäldes 3 755 arbetssjukdomar som var orsakade av organisatoriska och sociala orsaker vilket innebär en minskning jämfört med 2016.

*Källa: Arbetsmiljöverket ISA

Figur 1. Antal anmälda arbetssjukdomar av organisatoriska och sociala orsaker 2013–2017 efter ålder och kön. Anställda och egenföretagare.

Kvinnor anmälde flest arbetssjukdomar orsakade av organisatoriska och sociala orsaker

78 procent av anmälningarna för perioden 2013 - 2017 var från kvinnor och 22 procent från män. Drygt en tredjedel var från personer i åldern mellan 45 och 54 år (figur 1).

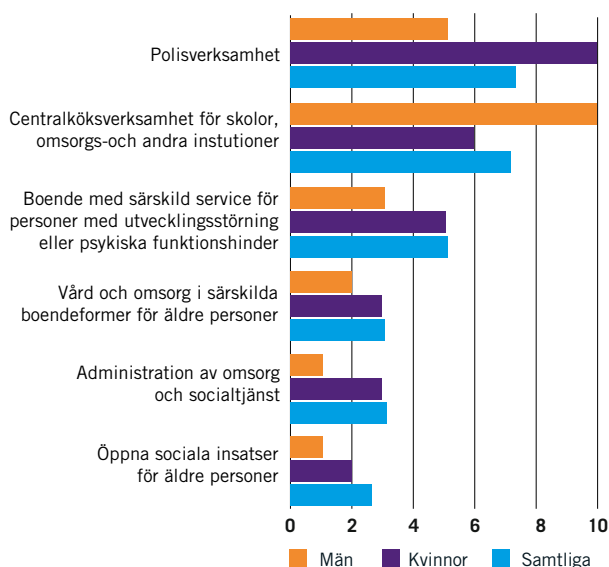
Antal anmälningar per 1 000 förvärvsarbetande högst inom polisverksamhet

Antalet anmälningar av av organisatoriska och sociala orsaker per 1 000 förvärvsarbetande var högst inom branschen **polisverksamhet**, 7,3 anmälningar per 1 000 förvärvsarbetande. Därefter kommer branschen **centralköksverksamhet för skolor, omsorgs- och andra institutioner**, 7,2 anmälningar per 1 000 förvärvsarbetande. För samtliga branscher anmäldes i genomsnitt 0,8 arbetssjukdomar av organisatoriska och sociala orsaker per 1 000 förvärvsarbetande.

Flest anmälningar från vård och omsorg; sociala tjänster

46 procent av de arbetssjukdomar med organisatoriska och sociala orsaker som anmäldes 2013 till 2017 kom från branschgruppen **vård och omsorg; sociala tjänster**. Därefter följde branschgruppen **utbildning** med 18 procent av anmälningarna. De yrken som hade flest anmälningar 2014–2017 var undersköterskor och sjukvårdsbiträden samt hemvårdsbiträden, personliga assistenter med flera.

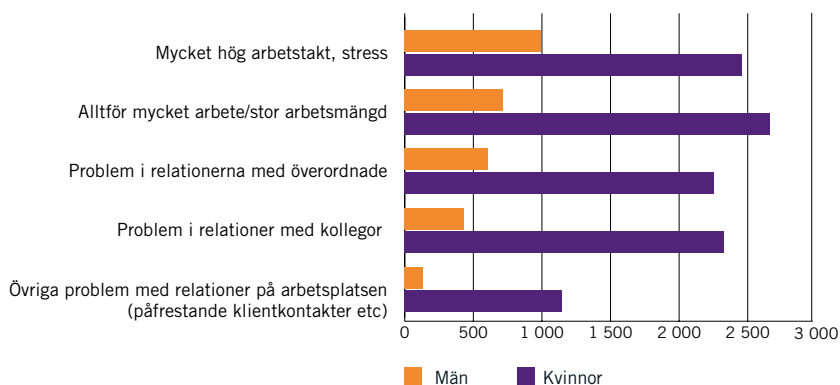
Figur 2. Anmälda arbetssjukdomar av organisatoriska och sociala orsaker 2013-2017 per 1 000 förvärvsarbetande – branscher med högst relativ frekvens efter kön. Anställda och egenföretagare.

Mycket hög arbetstakt, stress är den vanligaste orsaken till anmälda arbetssjukdomar av organisatoriska och sociala orsaker

De vanligaste orsaker till de arbetssjukdomar med organisatoriska och sociala orsaker som anmäldes 2013 till 2017 var mycket hög arbetstakt, stress och alltför mycket arbete/stor arbetsmängd, 18 procent vardera. Den tredje vanligaste orsaken var problem i relationerna med överordnade med 15 procent.

Figur 3. Antal anmälda arbetssjukdomar av organisatoriska och sociala orsaker 2013-2017 efter orsak och kön. Anställda och egenföretagare.

Arbetsorsakade besvär 2018**

För hög arbetsbelastning var orsaken till besvär hos 65 procent av sysselsatta med besvär till följd av arbetet som inte beror på arbetsolycka. Besvär av för hög arbetsbelastning var lika vanligt i alla åldersgrupper men vanligare för kvinnor, 70 procent, än män, 59 procent.

Andra vanliga orsaker till arbetsorsakade besvär som inte beror på arbetsolycka var otydliga eller motstridiga krav från arbetsgivaren, krävande kunder, patienter, anhöriga, elever eller motsvarande och tung manuell hantering. Dessa var orsak till besvär hos mer än var fjärde sysselsatt person med besvär till följd av arbetet som inte beror på arbetsolycka.

Inga slutsatser kan dras om eventuella skillnader mellan privat och offentlig sektor vad gäller psykosociala orsaker till arbetsorsakade besvär.

**Källa: Arbetsorsakade besvär 2018

Arbetsmiljöundersökning***

Exempel från Arbetsmiljöundersökningen 2017 på organisatoriska och sociala förhållanden i arbetsmiljön:

- **Tvungen att varje vecka dra in på luncher, arbeta över eller ta med jobb hem:** Kvinnor 34%, Män 35%
- **Utsatt för personlig förföljelse genom elaka ord och handlingar från chefer eller arbetskamrater:** Kvinnor 10%, Män 8%
- **Bristande stöd från arbetskamrater:** Kvinnor 11%, Män 17%
- **Bristande stöd från chefer:** Kvinnor 28%, Män 29%
- **Har ett i hög grad psykiskt ansträngande arbete:** Kvinnor 27%, Män 20%

***Källa: Arbetsmiljöundersökning 2017

Trolig sjukfrånvaro

De som anmält arbetssjukdom av sociala eller organisatoriska orsaker 2014–2018 har i 46 procent av fallen en sjukfrånvaro som överstiger 14 dagar. Cirka 77 procent av sjukfrånvaro avser kvinnor och cirka 23 procent avser män.

